

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ SAYIN YASİN ÖZTÜRK'E AİT 7/36188 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Hayvancılıkta sürdürülebilirliğin sağlanması, geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, üreticinin korunması, hayvansal ürün piyasalarında istikrarın sağlanarak tüketicinin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Et ve Süt Kurumu (ESK), hayvancılık sektöründe dönemsel olarak yaşanan arz-talep dengesizliği nedeniyle piyasada oluşan fiyat dalgalanmaları ve spekülatif hareketlere karşı piyasa düzenleme görevini yerine getirmektedir. Canlı hayvan ve et ithalatı ile kırmızı ette arz güvenliğinin sağlanması, fiyat hareketlerinin önüne geçilmesi ve fiyat istikrarının oluşması amaçlanmıştır. Yapılan ithalat, sadece piyasa ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirilmekte olup ülkemiz yıllık et üretiminin yaklaşık %3'ü kadardır.

Bakanlığımız tarafından üretimin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan 'Hayvancılık Yol Haritası' kapsamında, ülkemizin etçi damızlık hayvan varlığının artırılması ve kırmızı et üretiminin yükseltilmesi amacıyla Et ve Süt Kurumu ile Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında protokol imzalanmıştır. Ülkemiz hayvan varlığı ve üretimini artırmaya yönelik orta ve uzun vadeli politikaların uygulanmasına devam edilerek, ithalatın kademeli olarak sonlandırılması hedeflenmektedir.

Et ve Süt Kurumu süt piyasasını düzenleme faaliyetleri kapsamında, süt fiyatlarının Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen referans fiyatın altına inmesini önlemek ve süt arzındaki fazlalıktan dolayı fiyatları regüle etmek amacıyla 2016 yılında başlatmış olduğu süt regülasyonu faaliyetlerine piyasa ihtiyaçları doğrultusunda devam etmektedir.

Ulusal Süt Konseyince hem süt üreticisinin hakkını hem de tüketicinin hakkını koruyabilmek adına Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesinin görüşü alınarak 19-21 Ocak 2024 tarihinde gerçekleştirilen Ulusal Çiğ Süt Çalıştayı sonucunda alınan karar gereği 3 aylık periyotlar dahilinde maliyetler göz önüne alınarak tavsiye fiyatı açıklanmaktadır.

Ülkemizde gıda arz güvenliğinin temin edilmesi, kaynakların etkin kullanılması, stratejik ürünlerin en uygun yerde yetiştirilmesi, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı sağlamak amacıyla hayvansal ve su ürünleri üretiminde 2024 yılı Ocak ayı, bitkisel üretimde 2025 üretim yılı itibarıyla üretim planlamasına geçilmiştir.

Üretim planlaması kapsamında, havzalarda yetiştirilecek ürünlerin belirlenmesinde toprak, topoğrafya ile birlikte su varlığı ve sulama imkânları dikkate alınmıştır.

Tarımsal üretim plânlamasının önemli bir aracı olarak tarımsal destekler yeniden düzenlenerek daha etkin ve sade bir yapıya kavuşturulmuştur.

Hayvansal üretim ve su ürünleri üretimi konularını kapsayan "2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Karar" 26 Temmuz 2024'te, bitkisel üretimi kapsayan "2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar" 29 Ağustos 2024 tarihinde yayımlanmış ve destekler 3 yıllık açıklanmıştır.

Yeni hayvancılık destek modeli ile;

- Temel hayvancılık destekleri: büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, arıcılık, atık ve ipek böceği faaliyetleri,
- Ürün geliştirme destekleri: çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi, hayvan ve sürü sağlığı desteklenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Her destek türü için temel destek tutarı belirlenmiş olup yönlendirici ve verimliliği artırıcı kriterleri sağlayan üretici ve yetiştiriciler ilave destekten yararlanmaktadır.

Temel hayvancılık ve ürün geliştirme desteklerinde ilk defa aile işletmelerine, genç ve kadın yetiştiriciler ile birinci derece tarımsal amaçlı örgütlerin üye/ortaklarına temel desteğe ilave destek verilmektedir.

Üretim planlamasının uygulamasının teşvik edilmesi kapsamında süt ve besi havzası olarak belirlenen illerde bulunan yetiştiricilere temel desteğe ilave destek verilmektedir.

Hastalıktan ari işletmelerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması yönelik temel desteğe ilave destek verilmektedir.

Suni tohumlama, soy kütüğü, sütünü kendi tankında soğutma, karkas ağırlığı gibi kriterleri sağlayan yetiştiriciler temel desteğe ilave desteklerden yararlanmaktadır.

Hayvan hastalıkları tazminatı, atık, süt sığırı sigortası, küçükbaş hayvan, kümes hayvanları sigortası vb. gibi destekler ise devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından 2025 üretim yılı ile birlikte bitkisel üretim yeni destek modeline geçilmiştir. Yeni modelde;

- Temel girdi maliyetlerine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir.
- Destek Katsayı Değeri 2025 üretim yılı için 244 TL, 2026 üretim yılı için 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Destek katsayı değeri her yıl mazot ve gübre fiyatlarındaki artış oranları dikkate alınarak güncellenmektedir.

Üreticilerimizin girdi maliyetlerini azaltmaya yönelik olarak temel destek ve planlı üretim desteği verilecektir.

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı olan, planlama kapsamındaki ürünleri (buğday, arpa, dane mısır, mercimek, nohut, kuru fasulye, aspir, kanola, kütlü pamuk, soya, yağlık ayçiçeği, patates, kuru soğan ile yem bitkileri) havzasında yetiştiren çiftçiler ile planlama kapsamı dışında kalan diğer ürünleri üreten çiftçilerin tamamına temel destek ödenecektir.

Üretim planlaması kapsamına alınan 13+1 (yem bitkileri) ürünü, planlandığı havzasında üreten çiftçilerimize temel desteğe ilave olarak planlı üretim desteği ödenecektir.

Bununla birlikte; süt havzası olarak belirlenen Amasya, Bingöl, Bitlis, Çorum, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Muş, Tokat ve Tunceli illerinde yem bitkisi üreten çiftçilere planlı üretim desteği %50 daha fazla ödenecektir.

Yeraltı sularının yetersiz olduğu belirlenen 11 ilin 52 ilçesinde temel ve planlama desteğine ilave olarak su kısıtı desteği ödenecektir.

2025-2027 Yıllarında Yapılan Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler İle Diğer Bazı Tarımsal Desteklemeler İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile 2026 üretim yılında hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla, yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 2024-2026 yılları için yayımlanan 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları ve 2024/15 No'lu Uygulama Esasları Tebliği kapsamında Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince 28 farklı konuda hazine faiz/kar payı destekli yatırım ve işletme kredisi/finansmanı kullandırımı yapılmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Kararlar kapsamında yem bitkisi üretimi konusunda; hem yatırım hem de işletme kredi/finansmanı uygulamalarında %75 standart indirim oranına ilave olarak özellikli indirim kriterlerini sağlayan işletmelere %100'e varan oranda 20 milyon TL üst limite kadar hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansman imkânı sunulmaktadır.

Ayrıca sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan besiciliği, küçükbaş hayvancılık, temel hayvansal üretim konularında kendi yemini üreten işletmelere, standart faiz indirimine ilave %5 faiz/kâr payı özellikli kriter indirimi uygulanmaktadır.

Bununla birlikte çiftçilerimiz, temel bitkisel üretim ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir. Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanların bir kısmı aynı olarak tahsis edilmekte ve akaryakıt, veterinerlik hizmeti, ilaç, yem, gübre, tohum, fide, aşı ve benzeri gibi tarımsal girdilerin alımına yönelik olarak kullanılmaktadır.

Tarımsal destekler, ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenen üretim, başvuru, kontrol gibi süreçlerin tamamlanmasını müteakip ödenmektedir. Sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, çiğ süt, tiftik, ipek böceği gibi destekler üretim yılı içinde ödenebilmektedir.

Bakanlığımızca 2024 yılından itibaren uygulanan politikalar kapsamında tarımsal krediler ve hayvancılık desteklerinde gençlere ilave destekler verilmektedir.

- Hayvancılık desteklerinde son takvim gününde 41 yaşından gün almamış üretici/yetiştiricilere desteğin türüne göre değişen oranlarda temel desteğe ilave destek verilmektedir.
- Ziraat Bankası, Ziraat Katılım Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan hazine faiz/kâr payı destekli tarımsal kredilerde 40 yaş ve altı genç çiftçilerimize ilave %15 faiz/kar payı indirimi uygulanmaktadır.

Hibe başvurusunda bulunan kadınlara ve 18-40 yaş arası gençlere proje değerlendirme aşamalarında ek puanlar verilmek suretiyle pozitif ayrımcılık yapılmaktadır. KKYDP kapsamında verilen hibe desteklerinde, projeler değerlendirilirken başvuru sahibinin genç olması durumunda 4 puan verilmektedir. Başvuru sahibinin kadın olması durumunda ayrıca 7 puan daha verilmektedir. Bu uygulamalar gençlerimizin ve kadınlarımızın daha fazla tarımsal üretimlerde yer almasına yardımcı olmaktadır.

IPARD Programı 2011 yılından bu yana ülkemizde 42 ilde uygulanmakta olup 2024 yılı itibarıyla başlayan IPARD III Programı ile 81 destek kapsamına alınmıştır. Bu bağlamda;

IPARD Programı kapsamında kırsal alanlarda tarım, hayvancılık, et-süt üretimi ve işlenmesi, bitkisel üretim ve bitkisel ürünlerin işlenmesi, yenilenebilir enerji, katma değerli ürünler ve zanaatkarlık gibi çeşitli sektörler için hibe desteği verilmektedir. Bu desteklerle kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

“Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar” tedbiri kapsamında özellikle birincil üretimde yer alan süt, kırmızı et, kanatlı eti ve yumurta üretimine yönelik yatırımlar desteklenmektedir. Söz konusu tedbirde temel kamu katkı oranı, toplam uygun yatırım miktarının %60-%75'i şeklindedir. Her bir proje için uygun yatırımların toplam değerinin alt ve üst limitleri yumurta sektörü için 20.000 Avro ve 500.000 Avro, süt ve kırmızı et için üst limit 750 000 Avro, kanatlı hayvanlar için üst limit 375.000 Avro, kaz çiftlikleri için üst limit 125 000 Avro'dur.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Program kapsamında gerçekleştirilen yatırımlarda gençlere pozitif ayrımcılık sağlanmaktadır. 40 yaş altı başvuru sahiplerine hem proje seçimi esnasında 10 ek puan verilmekte hem de %5-10 ek hibe oranı ile daha yüksek bir destek oranından faydalanmaları sağlanmaktadır. IPARD döneminde 13.942 adet genç girişimci desteklerden yararlanmıştır.

Çiğ Süt Desteği Kapsamında;

2025 yılında uygulanmaya başlanan yeni destekleme modeli ile çiğ süt desteğinde temel desteklerin yanında; yönlendirici ve verimlilik odaklı başlıklar altında kaliteli çiğ süt üretimin artırılması, spekülatif piyasa hareketliliğinin önlenmesi, hayvancılık işletmelerinin gençleştirilmesi, kadınların üretimde aktif rol oynaması belirlenen üretim bölgelerinde üretim planlamasının teşvik edilmesi amacıyla, kadın /genç üreticilerimize kalite kriterlerini sağlayan üreticilerimize ve özellikle ari işletmelerden elde edilen çiğ süte ilave destek primi ödenmektedir. Çiğ süt desteğinde temel desteğe ilave olarak;

Yönlendirici desteklerden;

- Küçük aile işletmelerimizin korunması için %30,
- Kadın üretici ve 40 yaş altı üreticilere %30 ve
- Üretim planlamasına dahil olan illerimizde yaşayan üreticilerimize %40

Verimlilik kriterlerinden;

- Kendi tankında soğutulmuş süte %200,
- Birinci derece örgüt üzerinden pazarlanan çiğ süte %200 ve
- Hastalıktan ari işletmede üretilen süte %300
- Koyun, keçi mandaya %80 destek verilmektedir.

Çiğ süt üretimi ve kalitesi ile uygulanan hayvancılık politikalarının etkinliğini artırmak suretiyle çiğ süt üretiminde sürdürülebilirliği sağlamak üzere yetiştiricilerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Burada desteklerimiz temel, yönlendirici ve verimlilik odaklı başlıklar altında üçe ayrılmaktadır. Mevcut desteklerimizde işletme büyüklüğüne göre belirli sınırlandırmalar vardı, yeni destekleme modelimizde bu sınırlandırmalar kalkmıştır. Üreten herkese ürettiği kadar destek verilmektedir.

Aile işletmelerine tüm hayvancılık desteklemelerinde ilk defa %30 ilave destek verilecektir.

Kırsalda üretimin ana direği olan kadınlarımıza ve geleceğimizin teminatı olan gençlerimize de pozitif ayrımcılık yapılmaktadır. İlk defa genç ve kadın üreticilerimize %30 ilave destek ödenmektedir.

Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek projesinde Deprem ve Besi bölgesi ilerimizin puanları yüksek tutularak daha fazla kontenjan tahsis edilmiştir ve hayvan dağıtımında önceliklendirilmiştir. Ayrıca kadınlarımıza ve geleceğimizin teminatı olan gençlerimize ilave puan verilerek de pozitif ayrımcılık yapılmaktadır. Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek projemizde hak sahiplerinin %42 si kadın ve %80,5'i ise gençlerden oluşmaktadır.

Hayvancılığın Geliştirilmesi Projesi kapsamında;

Hayvansal Üretim Planlaması çerçevesinde sürdürülebilir hayvancılık için, “Hayvancılığın Geliştirilmesi Projesi” kapsamında hayvansal ürünlere yönelik, gıda arz güvenliğini güvence altına almak, kırsaldaki üreticilerin gelirini artırmak, yatırım ve istihdam ortamı oluşturmak ve bu doğrultuda Bakanlığımız politikalarına eşdeğer programlar kapsamında, Bakanlığımıza gönderilen projelere destek verilmektedir.